

מעט לעט סיפורים קטנים מתולדות העתונות היהודית

עתונות ופוליטיקה

תשובתו של דיסנצ'יק היתה:

תל-אביב,
י"ג אלול תשי"ז
9.9.1957

לכבוד
הגב' גולדה מאיר,
שרת החוץ,
הקריה,
ירושלים.

גברתי שרת החוץ,

אני מאשר בתודה קבלת מכתבך מס. 564/57 מיום 3.9 ואני ממחר להשיב עליו בתקנה שתשובתי עוד תגיע לידך לפני צאתך לעצרת אר"ם.

אני ממחר להשיב לא כדי להיכנס לוויכוח על תוכן המכתב, כי בדרך כלל גם אנו משתדלים להבדיל בין המדיניות לבין מבצעה. אנו נמנעים מלהתקיף את אנשי הסגל הדיפלומטי בכלל, ובתוכם גם את נציגי השגרירות הסובייטית. לכן, מפליא בעיני למה דווקא הפנית את מכתבך אלי. העם עתוננו נתן עילה לפנייה זו, או שהיתה תלונה כלשהי מצד השגרירות הסובייטית?

הפעם האחרונה ש"מעריב" "התנגש" עם השגריר אברמוב, היתה כאשר העתונים, כולל "קול ישראל", סיפרו משום מה כי מכונת השגרירות הסובייטית, שבה נהרגו סמירנוב ורעייתו, התנגשה משום מה עם קיר הבנין של בית "מעריב". וגם זה לא נכון כיוון שהמכונת התנגשה בקיר בנין הנמצא ממול בנין "מעריב", במרחק של כ-50 מטר ממנו.

שלך בכל הכבוד,
א. דיסנצ'יק,
עורך.

גולדה מאיר

עורכי עתונים מעורבים דרך קבע בחיים הפוליטיים, והם עומדים בקשר הדוק עם ראשי המדינה ופוליטיקאים. הצעה לארכיונו של עורך עתון יכולה לפיכך להעניק לקורא מידע לא רק לגבי הדברים המופיעים שחור על גבי עתון, אלא הרבה יותר מכך. המסמכים המופיעים בשני עמודים אלה הם מהתיקים האישיים של אריה דיסנצ'יק, מי שניהן כעורך הראשי של "מעריב" בשנים 1956-1974. הדוגמאות הבודדות רק ממחישות את המגוון הרב.

הדברים מובאים במלאות עשר שנים לפטירתו של אריה דיסנצ'יק.

אריה דיסנצ'יק

המכתב הראשון נשלח על ידי שרת החוץ, גולדה מאיר:

השראה לנקוט בקו עוין, מהוות ההתקפות על השגריר מכשול רציני במגעים ההכרחיים בין אנשי השגרירות הסובייטית לבין משרד החוץ. מאחר ונהוג ומקובל להמנע מהתקפות פומביות ואפילו להמנע מלמתוח בקורת על נציג דיפלומטי כל שהוא, אפילו מתקיפים את מדיניות הארץ אותה הוא מיצג, הרגשתי היא שבענין זה הצדק עם הסובייטים, מה גם שלמרות ההשמצות הגסות נגד ישראל שהופיעו בעתונות ובשידורים של ברית המועצות לא הותקף מעולם שגרירנו במוסקבה.

אינני סבורה, אמנם, כי המנעות מהתקפות על השגריר של ברית המועצות בישראל וסגל עובדיו תביא לידי שיפור היחסים בין שתי המדינות, אך כידוע, רגישים הרוסים מאוד לכבוד נציגיהם ומן הדין להמנע מפגיעה בענין שאינו מוסיף משקל למאבקנו. הפסקת ההתקפות האישיות על מר אברמוב תמנע מהרוסים לבוא אלינו בטענות בענין שקשה להצדיק, ולא תגרע מזכותנו לומר ברורות את אשר נמצא לנחוץ.

בכבוד רב,
גולדה מאיר

איש

לכבוד
מר א. דיסנצ'יק
עורך "מעריב"
תל-אביב

אדוני,
כשם שבעבר זכיתי להכנה מלאה בפניות אליכם, כך בטוחה אני כי גם הפעם אמצא און קשבת.

ברצוני להביע בפניכם היום משאלה הקשורה בשאלת יחסינו עם ברית המועצות כפי שאלה משתקפים בעתונות הארץ. איני מתכוונת להטיף לריכוכה של הרוח הביקורתית כלפי מדיניות ברית המועצות במזרח התיכון בעתונותנו. נימה זו טבעית ומוכנת היא נוכח יחסה של ברית המועצות ובטאוניה כלפינו.

אך יש להבחין בין תגובות העתונות למדיניות ברית המועצות לבין התקפות אישיות על שגרירה ונציגיה הדיפלומטיים בישראל. בענין זה נדמה לי שחופש הבטוי לא יפגע אם תוענק למר אברמוב ולסגל שלו חסינות בפני התקפות. בהיותם משוכנעים, למרות כל הסברינו, כי העתונות הישראלית מקבלת ממשרד החוץ

מאיר יערי:

גאולה כהן — "כלי יקר"

טיפול צנוע ככל האפשר

לעתים עסקו המכתבים בפוליטיקה גבוהה, כמו זה שכתב השר ישראל גלילי זמן קצר לאחר מלחמת ששת הימים:

משנה־זהירות בכל פרסום הנוגע לשינויים במעמדם של השטחים ששוחררו, על אחת כמה וכמה כשמדובר בירושלים.

לפיכך, ברצוני לחזור ולבקש — על דעת כל חברי בממשלה — בעקבות דיון נוסף שנערך היום בנושא זה — שהטיפול העתונאי בהחלטות הכנסת בענין ירושלים יהיה צנוע ככל האפשר, ללא כל החגיגות המתבקשת מאליה. לא נעלם ממני, כי בקשה זו אינה עולה בקנה אחד עם השיקול העתונאי־המקצועי של ימים כתקונם, אך היא מתחייבת מאינטרס לאומי חיוני של המדינה.

בברכה,
ישראל גלילי

לשכת השר ישראל גלילי

לכבוד
עורך מעריב
שלום רב!

אני מוצא לנכון לכתוב אליך היום, ערב החלטת הכנסת בענין ירושלים — החלטה אשר תידון מחר, יום ג', 27.6.67 — על־מנת לחזור אל נושא אשר שר המשפטים ואנכי עמדנו עליו כשתי ישיבות של ועדת העורכים. למותר לציין, שהשיקולים אשר הניעונו להשמיע את הדברים בישיבות הנ"ל בעינם עומדים ולא עוד, אלא שההתפתחויות בזירה הבין־לאומית מחייבות

"אין השעה כשרה לפגישה עם ב.ג."

דוד בן גוריון, לימים הנשיא החמישי של מדינת ישראל.
יצחק נ. כתב לדיסנצ'יק; זה ענה על הפתק, ועל כך השיב לו נכון בפתק נוסף.

בתיקו של אריה דיסנצ'יק מצויים, בצד מכתבים רשמיים, גם פתקים לא מעטים שנשלחו אליו במהלך השנים. יצחק נ. הוא יצחק נכון, מזכירו האישי של ראש הממשלה

למנהיג מפ"ם, מאיר יערי, קרתה תקלה בעת שרואיין למעריב, והראיין אתו השתכש. אך דומה שלא זה העיקר במכתבו משנת 1966, אלא הביטוי בו הגדיר את המראיינת — גאולה כהן.

מאיר יערי
חבר כנסת

לכבוד
עורך עתון "מעריב"
מר דיסנצ'יק

מר דיסנצ'יק הנכבד!

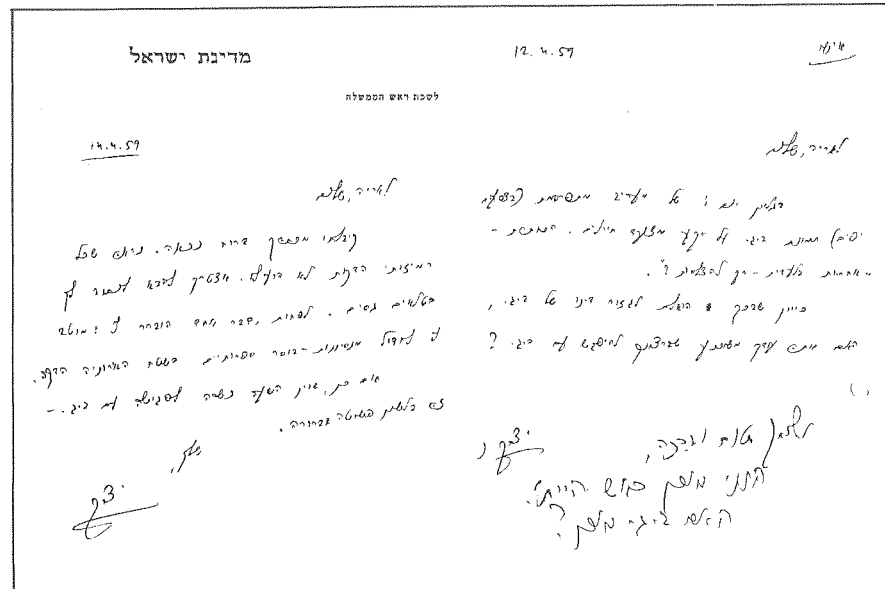
יש לכם בתוך צוות עתון מעריב, כלי יקר — גאולה כהן. זאת לא הפעם הראשונה, שנהנית במיוחד מהקליטה החודרת והאינטואיטיבית של רוח־זכוונת המרואיין על ידה, ובמקרה זה שלי, למרות שמקצוות שונים באנו. והנה קרתה לי, ובודאי גם לה — תקלה לא נעימה.

שבע השורות הראשונות, שבמקרה זה שמשו מעין גולת כותרת של דברי, נדרו אל סוף דבריו של שכני — מר שפירא, שר הפנים. שם ציינתי, כי סוקרטס וירמיהו הנביא אף הם היו פוליטיקאים ובשל מאבקם הפוליטי נתנו את הדין. ייתכן שבשביל מר שפירא העלאה בקנה אחד של סוקרטס ושל ירמיהו הנביא זה מעין שעטנז והוא בלי ספק היה מחזיר לי ברצון את האבדה.

אני פונה אליך ואינני פונה אל הגברת גאולה כהן, משום שאינני רוצה לגרום לה צער נוסף. הנה עכשיו עשרת ימי תשובה, וכלום זה יהיה נועז למדי אם אבקש אותך, שתתן הוראה להחזיר את שבע השורות, שנדרו אל הראיין של מר שפירא שר הפנים ולחברן עם המשך הקטע מראשית דברי ולהדפיסן כתיקון דברים, כאחד הדפים, שאינם נעלמים מעינם של הקוראים? הנני מניח, כי גם אתם אינכם מעונינים, שתסתלף שלמותו של ראיין מעין זה ושיצא פצוע וקטוע.

הנני בוטח בך, כי תענה לבקשתי ומאחל לך ולחברך שנה טובה ומבורכת.

הנני בכבוד רב
מאיר יערי.

החזן המדפיס מקרקוב

הקשר בין חזנות לעתונאות אינו אך ורק באמצעות עתוני חזנים, כפי שמספר לנו עקיבא צימרמן במאמרו המתפרסם בגיליון זה של קשר (עמ' 113-117). הוא יכול להיווצר גם כאשר חזן נודע מקדיש חלק ניכר מחייו להדפסת עתונים, כפי שעשה יוסף פישר (1840-1914), ועליו מספר אותו עקיבא צימרמן בספר חדש, "ברוך יחד" — מעולם החזנות והמוסיקה היהודית.

לאחר שביאליק הפך למו"ל ופתח את הוצאת "מוריה" הוא מסר הדפסות רבות לפישר. ביאליק נהג לבוא לקרקוב ופישר לאודסה כדי לסכם את ענייני המסחר והדפוס.

"השלוח" בעריכת אחד-העם. אחד הספרים והיפים של הדפוס, הוא הכרך של כל שירי ח. נ. ביאליק שראה אור בשנת 1908, מלווה באיורים של אירה יאן.

— — — עולם חדש נפתח בפני יוסף פישר כאשר קיבל את הרשיון לנהל בית-דפוס עצמאי. בקרקוב התלוצצו, כי את כל משכורתו מהחזנות הוא משקיע בשיכלול בית-הדפוס וכאשר יש לו רווח כלשהו בבית הדפוס הוא משקיע אותו בשיכלול מקהלתו... גבאי בית-הכנסת ידעו את חולשתו זו של פישר ומפעם לפעם היו מקצצים בזמרי המקהלה בידעם כי פישר יוסיף זמרים למקהלה וישלם להם מכיסו...

עד מהרה יצא שמעו של בית-דפוסו כאחד המשובחים במדינה. הוא הגדילו והרחיבו ואף הקים מחלקה שהתמחתה בפרסום ספרים בערבית, ודומה כי היה זה אחד הדפוסים היחידים בפולין שבהם הודפסו ספרים בערבית. כמגיה בדפוסו של פישר שימש יהודי תלמיד חכם מובהק, יהודה קורנגולד, אשר שיתף בהגהה את בנו שאול. בין אלו שהדפיסו את ספריהם בדפוסו של פישר נמנו החוקר שמואל דוד לוצאטו (שד"ל) והחוקר שלמה כובר (סכו של פרופ' מרטין כובר). כן הופיעו בדפוסו של פישר המאספים "האשכול", "בית האוצר", "ממזרח ומערב" ועוד.

בשנת תרנ"א (1891) סייע פישר לסופר ראובן אשר ברודיס להוציא את השבועון "הזמן" וכן פירסם בהוצאת בית-דפוסו את ספריו של ראובן אשר ברודיס "שתי הקצוות" ו"שירים עתיקים". כאשר עורך "המגיד" שמואל יעקב פוכס נתקל בקשיים בהוצאת השבועון בברלין הזמינו פישר לקרקוב וסייע לו בהוצאת השבועון. אף השבועון "המצפה" בעריכת שמעון מנחם לוד, בו הודפסו ביכורי יצירותיו של ש"י עגנון, הודפס בדפוסו של פישר. אברהם רייזון אף הוא הדפיס את עתונו "דאס יידישע ווארט" בדפוסו של פישר. וכך נדפס שם פרי עטו הראשון של פרופ' קלודנר, ובדפוס זה אף יצאו לאוויר העולם חוברות

מכתבו של יוסף פישר לי. ח. ברנר — 1000 עותקים תמורת 140 כתרנים

BUCHDRUCKEREI JOSEF FISCHER KRAKAU
 STEREOTYPIE und KAUTSCHUKSTEMPELFABRIK
 GRODGASSE 62 — TELEPHON 412

Krakau, den 25/9 1906

Herrn J. Ch. Brenner
 London

הו קראקאו, דע 25/9 1906
 געשריבן: "היינטיג", 25-מארגען מאל, ס היינט קעגן
 יודישע זונג ירחוק אליו, ואלא עקבער געה
 אלעו א'פירטע רע' העדעסעק היינט

יחור חלדית, היינטיג, בתרומת כיתה זיין
 בחן זה לעתה, אלף יעקב. — ס חלדית 32 מארגען
 עק מדעסעק — יעד 140. כעפונ. כעמק היינט
 געלעף היינטיג אהעסקע. באריות היינט אלעו אלעו אלעו
 פ' העתה היינט עקב קעגן תעסע ס חלדית
 קיאלעט הקולעט, יעקב ואלא. כ' אהענו מנו מארגען
 כיוולעט קעלעט פירטע אלעו רעד ס יעד 250 כעפונ
 יעקב.

מפורסמים ואחד מהם, משה לפקוביץ, יסד אחר-כך דפוס לעצמו. עובד נוסף בדפוסו של פישר היה יונה קרפל יליד דרוהוביץ שבגליציה, שעסק גם בעתונאות ונשא את בתו של פישר לאשה. קרפל ערך את השבועון "ידישע פאלקסשטימע" שהופיע בגרמנית באותיות עבריות. כן ערך קרפל ירחון עברי לביבליוגרפיה בשם "ירושלים" וקבצים ועתונים אחרים. לבסוף נתקבל כפקיד בשרות-החוץ האוסטרי, כששאיפתו שלא נתמלאה היתה, לקבל את משרת הקונסול האוסטרי בארץ-ישראל...

הסופר מאיר הניש סיקרו את הקונגרס עבור קוראי "הפועל הצעיר". אהרונוביץ רצה שהחומר יגיע במהירות לקוראים, אך לא היה לו כל מנגנון למסירת הידיעות ויוסף שפרינצק התקשר עם דפוסו של פישר בקרקוב כדי שדפיס את החומר של אהרונוביץ וישלח את הדפים לארץ.

במכון "גנוזים" בת"א מצאתי את מכתבו של יוסף פישר לטופר יוסף חיים ברנר, ובו מציע פישר לברנר, להדפיס אצלו את חוברות "המעורר" שברנר ערך. בבית-דפוסו של פישר עבדו משכילים

ביאליק שהשגיח על הידור הספרים שהוציא לאור, לא סמך על שום מדפיס אחר. אף המהדורה הראשונה של "סיפורי המקרא" בעריכת ביאליק, רבניצקי וש. בן-ציון הודפסה בדפוס זה. לימים פתח ביאליק בית דפוס משלו והפסיק את קשריו עם פישר.

סיפור מעניין קשור בשבועון "הפועל הצעיר" שהופיע ביפו, שכמה מגיליונותיו הודפסו אף הם בדפוסו של יוסף פישר בקרקוב. היה זה בתקופת הקונגרס הציוני האחד-עשר שהתכנס בווינה. עורך "הפועל הצעיר" יוסף אהרונוביץ בא לווינה וביחד עם

"עתון אנו כותבים"

בגיליון הקודם של "קשר" (מס' 3) הופיע מאמרו של גבריאל צפרוני — "העולם בצהוב" — על ראשיתו וקורותיו של "עתון מיוחד", שהופיע בארץ-ישראל ובמדינת ישראל הצעירה בשנים 1933-1952. הפרסום עורר עניין רב, ופרשת הופעתו של ה"צהובון" העברי הראשון טופלה מצדדים שונים. כדי להשלים את התמונה אנו מביאים בזה את מאמר הפתיחה של "עתון מיוחד", הנקרא במינוח העתונאי "מניפסט". את הדברים כתב ככל הנראה הסופר אביגדור המאירי, ועל אף שחלפו יותר מ-55 שנה מאז ראו אור, לא פג טעמם וחלק נכבד מהם נכון גם לימינו.

לכתוב. אבל כיצד כותבים ומה כותבים? לזאת עדיין לא נפתחה אקדמיה לעתונאות. והננו מאמינים, שזאת אינה נתנת ללמוד בבית-ספר. באווירה המורעלת, שכל מסורת נחנקה בה מזמן, בעגלה הפרוקה וההפוכה, הנקראת "היום הזה", במחול-הטירוף, שהיטלר וסטלין מנצחים עליו חליפות, במדבר השומם והמטרף: אי האור, שיאיר את הדרך? אי הגרון, שיקרא בעוז את דבר מצפוננו? היכן הקול, ומי קוראו, מאין הוא בא, ולאן נושאו הרוח?

העתונות קורעת עיניה בכוך ולובשת גרבי-משי דקים מן הדקים המכסים בתרמית אמנותית על רגליה המגודרות והשעירות. זה שנים על שנים גועשת האדמה תחת רגלינו, והסיסמוגרפים המסכנים אינם רושמים אפילו תנודה קלה, כתנודת ערסל תלוי בן עצי הפרק התל אביבי הגזומים. הימים סואנים סביבנו, ואנו עוד לא רכשנו את מסכות הגז שלפי האופנה האחרונה! מכוש הג'אז מחריש את אנקת האומללים וקול הסקספון בולע את

כמו מרזבי המים בחורף דאשתקד. לכתוב יכול מי שידוע, אבל גם מי שאינו יודע. לכתוב — אמר איבסן — זאת אומרת לדון את עצמנו. אולם אי לו לאותו עלוב, המוכשר לשפוט רק את עמיתו. לכתוב — פירושו: לדעת לכתוב, אבל גם לא לדעת. כי בימינו, תהילה לאל, הכל כשרים ומוכשרים לכתוב. נחוצים רק עט ודיו — ולא יותר. אפשר לכתוב בעליית-גג דלה, כגורקי בשעתו, אפשר לכתוב כמו קנוט המסון, לקול הקצב של דוד האניה, ואפשר לכתוב כמו אנטול פרנס, בפתוס של הרמלינים [תבלינים] מלכותיים, בניחוח-שיכרון אפריונות-עונג. אפשר לכתוב לפי טעמו של הקורא, ואפשר גם שלא לפי טעמו. כאן אין תחומים מסוימים, כמו באמצעה של ממלכה, שחוזה-השלום קרעה לגזרים, ושאינן לעבור אותם. למלאכה זו אין צורך לגמור אוניברסיטה, אין צורך בדיפלומה. אין כאן נשף-ריקודים מחוץ, קלוב סגור למשחקי-גולף לרמייה-מעלה או נשף-חנוכה בחוג סגור. הכל כשרים וראויים

אפשר לכתוב

כודאי אפשר: בדממה ובתרועת-גאון, באמונה ובביטול, בכתב קליגרפי ככתבו של המורה לכתובה-נאה, בכתב פרוע, כמו ואן-גוג, אלגנטית כהרצג, באין-מוצא ובעינוי-עצמי, כמו ברנר, או בזעקה נוקבת כמו ארנסט טולר. אפשר לכתוב בשגיאות או בלי שגיאות, אפשר למרר בכי, לרנן בגיל, להתקומם. להתרפס, להקניט, לשבח, לפגוע, לבקש סליחה. אפשר לכתוב: בטעם אירופי, בטמפו אמריקאי, ברחבות אפריקאית, בעצלות אסיאתית, בקרירותו של ים-הקרן, בחמימותו של ים-המלח. אפשר לכתוב אגב הרחה בתפוח רקוב, כמו שילר, מתוך גמיעת קוניאק, כמו מולנאר, לכתוב בדיו צבעוני, כמו קוסטולאני ואגב הפיכת קומקומים של קפה שחור, כמו בלזק, בפאראליטיות [שיתוק], כמו אקדמיקן קרח ומרוכר-המות, וגם בשצף-קצף, כמו גורתנים סימפטי, המסמר את שערות רעמתו. אפשר לכתוב מתוך בעירה, כמו סנה, או בקרירות קופאת,

יכתוב בקול עתיק וחדש כאחת, בשביל קהל, המתעורר עתה להתחיל מחדש את חייו. פשוט מאוד. "העתון המיוחד" יכתוב בקול אנושי. קהלו: האדם. ואם לא יבינוהו היום — יבינוהו מחר. הקול והזמן — אחים הם לאדם. עתון אנו כותבים. ותו לא.

— שקט! אסור לזעזע את טמטום השאננים!... אפשר לכתוב בכל מיני צורות וגוונים, בכל מיני קולות. אבל "העתון המיוחד" ינסה קול מיוחד. קול, שימיו כימי האדם הקדמון והוא חדש כתינוק העתיד להוולד מחרתיים. הוא

זעקת-השבר וקריאת-החמס. במקום דיו משתמשים אנו במיורדים, למען נהיה ריחניים וצבעוניים. כדאי היה לכתוב, אם חיים עודנו או כבר נקברנו במעמקי האדמה. כדאי היה לכתוב, כיצד אנו חיים ומדוע אנו מתים. כדאי היה לכתוב... כן אפשר לכתוב... אבל

זה עתון, זה?

על משקל הרפליקה הנודעת של הגשמים, "זה רדיו?" — אפשר לשאול לגבי הקטע המצורף, הלקוח מתוך העתון "חדשות מהארץ" מאוגוסט 1918 — "זה עתון, זה?" הימים ימי כיבוש הארץ על ידי הבריטים, עוד לפני תום מלחמת העולם הראשונה, ושלטונות הצבא הסדירו בתקנות את כל אורחות חייהם וצרכיהם של חיילי הוד מלכותו. בין השאר, בעת שהם יוצאים לבלות בירושלים וביפו. בחלק העליון מובא הסיפא של המודעה הרשמית, המתייחסת לירושלים ומקצה "מקומות קבועים מצד הממשלה" לאתם יודעים מה. בחלק המרכזי — המודעה הרשמית, העוסקת ביפו, ככתבה וכלשוונה.

הבחירות הראשונות בראי העתונות

הבחירות הכלליות הראשונות נערכו ביישוב היהודי ביום רביעי, ו' באייר תר"פ (28 באפריל 1920) — לאספת הנבחרים הראשונה. היישוב כולו מנה באותה עת כ-60 אלף נפש, ואף על פי כן התרוצצו בו כמה עשרות מפלגות ורשימות, שכולן ביקשו לקבל ייצוג בגוף הנבחר הראשון "אחרי אלפיים שנה".

מערכת הבחירות, בהשוואה לימינו, היתה שקטה למדי, והדבר בא לידי ביטוי, בין השאר, גם בפרסומי המפלגות והרשימות בעתונים המעטים שהיו אז. מודעות של המפלגות כמעט לא הופיעו בעתונות; ולכל היותר היו אלה מודעות אינפורמטיביות. מפלגת הפועל הצעיר, למשל, הסתפקה במודעה שכללה את

הודעה רשמית של השבועון, חדשות מארץ-היהודים

למטה מינית, או שיהא מרשבת ברכים או מוטטה את אחר מאנשי הצבא, תאמר אחרי הדבר למשך לא יותר משני חרשים. המקומות הקבועים מצד הממשלה הם: 1. רחובי-הגליל בשכונת גולת-השבעה. 2. בה: שלמה טלני"ץ, ע"י, שמה שפירסם. משרד הצבא העליון של הגולה שמה האויב הנכבש ירושלים 15 יולי 1918.

א. ו. מוניי
מזיר גביל
מנהל ראשי של
שמה האויב הנכבש

מודעה רשמית.

בתי-הבשתי.

- 1) המכסה בתי-בשתי מוכנו בת, חדר או קבוצה של חדרים באחת החצרות ישנם המצאנה ישנו נשים או יותר למטה של זנות.
- 2) המוקף בתי-בשתי אסורה בתוך 15 יולי במקום הרשום למטה.
- 3) כל ב. בתי-בשתי, מנהל או עוזר במנהלה בתי-בשתי או בתי-בשתי שמישהו במזרח לעשות את בתי או חלק ממנו לבתי-בשתי (נולה למעשה) ואת בתוך הגבול שקבעה הממשלה להם ברכים למטה יופי אם יחברו למשך לא יותר מן 6 חרשים או לעניש בקף לא יותר מן 50 לירות מצריות או לעניש יתר.
- 4) אם יחברו יתקיים ענין פנים שיהא על האסור הנזכר יאמר ל-12 חרש או יעניש בענש בקף של 100 לירות מצריות או לענישם יתר.
- 5) בקל כחאיתונה שישם נבצא בתי-בשתי, בריזו חזרו שבבונה השכר את ביהו לכך וחול עליו תעניש, ונלה לכשיעלה סדרו להוכיח בראיות ברוחת שאין באסירותו לדעת בדיוק אם ביהו משמש למטה הגיל, או לכשיראה שישנה את כל הצעדים הנחוצים למען את הרקרי ולא העלית.
- 6) כל זונה אשר יחברו עליה יהא עושה מעצמה מוקף לגבול הקבוע מצד הממשלה, או יהא מוקף. בתי-בשתי אשר גם היא מוקף לגבול, תאמר למשך לא יותר מן חרש ימים, או תעניש בענש בקף לא יותר מן 10 לירות מצריות.
- 7) כל זונה המסתובבת בטקומות הצבאיים למטה של זונה, או יהא קודצת בענינה, או מוטטה ברכים את אחר מאנשי הצבא או יהא עומדת בפתח עינים, בחלונות או בנחיריות, היא נאסרת אחרי הדבר לזמן לא יותר משבועה ימים או תעניש בענש בקף לא יותר מן 2 לירות מצריות.
- 8) כל אישה יהא חולה במחלת-המין המוקפת והיא באה-למשא ומתן עם אחר והחלים למטה מינית, או יהא מרשבת ברכים או מוטטה את אחר מאנשי הצבא, תאמר אחרי הדבר למשך לא יותר משני חרשים.

המקום הקבוע מצד הממשלה הוא:
הרחוב הרדיו כנס: רחוב המסלול שבגולותיהם:
מצפון: רחוב המלך.
מזרח: בתי-הקברות הישן.
ממערב: הים.
מדרום: בתי-הקפה מרשעה.

א. ו. מוניי
מזיר גביל
מנהל ראשי של
שמה האויב הנכבש

משרד הצבא העליון של הגולה שמה האויב הנכבש ירושלים 15 יולי 1918.

ב ל ת י
המפלגות

אל הפותרים והפותרות!

לכו אל הבחירות!

אספת הנבחרים היא שאלת-הסיום
של הישוב ושל האימה הישראלית.

כל העומד פרחק בשעה זו אינו מסגא תוכתו לעשו.

וכל המתנגד לבחירות הוא — בוגד!

טועמי בלתי-המפלגתיים מעמידים את עניני הארץ
למעלה מעניני הבחירות.

הגנו את קולותיכם לרשימת בלתי-
המפלגתיים סמן

שמות מועמדי המפלגה וקריאה: "בחרו ברשימה סימן ה'."

הבעיה הגדולה שהציקה לראשי היישוב ולמנהיגי המפלגות היתה, האם תהיה ההשתתפות בבחירות מניחה את הדעת. החשש מפני השתתפות מועטת הביא את מערכות העתונים היומיים "דואר היום" ו"הארץ" להאיץ בכוחים, כמעט מדי יום, למלא את חובתם הלאומית. ב-16 באפריל נאמר במאמר מערכת של "הארץ": "יהודים — אנשים ונשים — אל הקלפי, אל הבחירות!"

הנושא העיקרי שעמד על סדר היום היה זכות הבחירה לנשים. הדתיים, ובמיוחד החרדים, התנגדו לכך, והדבר גרר כמה וכמה דחיות במועד הבחירות. לבסוף הוסכם, שנשים חרדיות לא יצביעו ובמקומן תהיה לבעליהן זכות הצבעה כפולה; נשים דתיות לא חרדיות הצביעו בירושלים כ"קלפי מיוחדת לנשים".

יום ההצבעה עצמו היה יום חג. אברהם לידוויפול כתב בעמוד הראשון של "הארץ": "יום ר' אייר תר"פ הוא אחד הימים הטובים שנפלו בגורלו של עם ישראל מיום לכתו לגולה."

השמחה אחזה באותו יום בכל. ההשתתפות היתה מניחה את הדעת — 75%, והמורד לציר — 80 קולות. בעלי זכות הבחירה — 28,765 כל המפלגות והרשימות זכו לייצוג, ו-314 הצירים התחלקו בין ארבעה גושים עיקרים: הגוש הפועלי — 111 (35.4%); הגוש הערתי — 78 (25%); הגוש האזרחי — 63 (19.9%); והגוש הדתי — 62 (19.7%).

כשנסתיימו הבחירות בירושלים והקלפיות רוכזו לקראת ספירת הקולות, התרחש ליד החדר בו אוחסנו מתזה יוצא-דופן: נציגי המפלגות והרשימות נאבקו על הזכות לפתוח את דלת החדר, ונערכה ביניהן תחרות מי תשלם יותר (לקרן הקיימת לישראל) תמורת זכות זו. זכתה הסתדרות הספרדים, שהציעה 35 לירות מצריות — סכום ניכר מאוד בימים ההם.

לעניני הבחירות!

נעני לבקשת ד"ר קדיג שראה לשמחתנו חתעניות רבה מאד בבחירות. לדחות את זמ הבחירות לאספת הנבחרים ליום א' יד אייר, למען תת אפשרות לכל קהילת ירושלים להשתתף בהן.

יש החתומים בדחולם הוא ז' א' יד אד פסעה * נבך ע' שעה * נדב

ועדת הבחירות המחוזית

קלפי מיוחדת לנשים

תהי' ביום הבחירות לאספת הנבחרים בבית השערים למשתלשלת של דמחירות נשים מיוחדת פחצ' ונבנת כשטנית . א ח ו ר' ובשטנית .שערי פנה.

ועדת הבחירות של ר.מורחיי